

2021

SANSKRIT — GENERAL

Paper : DSE-3

(Literary Criticism)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

(Marks : 20)

1. अधोलिखितेषु षण्णां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम्। 2×6
- (a) काव्यप्रकाशस्य प्रारम्भिकश्लोके काव्यस्य वैशिष्ट्यरूपेण कति विशेषणानि समुल्लिखितानि?
- (b) “नियतिकृतनियमरहिता” इति विशेषणपदस्यार्थः लिख्यताम्।
- (c) ‘ह्लादैकमयीम्’ इति विशेषणपदस्य तात्पर्यं किम्?
- (d) कस्यापेक्षया कविभारत्याः जयः ग्रन्थकारेण सूचितः?
- (e) काव्यरचनया कवेः कानि प्रयोजनानि साधितानि भवन्ति?
- (f) काव्यपाठेन पाठकानां कानि प्रयोजनानि साधितानि भवन्ति?
- (g) काव्यस्य कति प्रयोजनानि मम्मटेनोक्तानि?
- (h) मम्मटोक्तकाव्यप्रयोजनेषु प्रयोजनमेकम् लिख्यताम् यत् कवेः पाठकानां च साधितं भवति।
2. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका कार्या। 4×2
- (a) नवरसरुचिरा।
- (b) सद्यःपरनिर्वृतिः।
- (c) अनन्य-परतन्त्रा।
- (d) शिवेतरक्षतिः।

Please Turn Over

Section – B

(Marks : 25)

3. अधोलिखितयोः कस्यचनैकस्य उत्तरं देयम्। 12
- (a) मम्मटोक्तानि काव्यकारणानि अवलम्ब्य नातिदीर्घः प्रबन्धः लिख्यताम्।
- (b) “इति हेतुस्तदुद्भवे”- इत्युक्तिमाश्रित्य काव्यकारणानि पर्यालोचितव्यानि।
4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्या कार्या। 5×1
- (a) शक्तिः कवित्वबीजरूपः संस्कारविशेषः।
- (b) यां विना काव्यं न प्रसरेत्, प्रसृतं वोपहसनीयं स्यात्।
5. अधोलिखितेषु चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम्। 2×4
- (a) मम्मटेन कति काव्यकारणानि उक्तानि?
- (b) नैपुण्यं केन प्रकारेण भवति?
- (c) अभ्यासः केन प्रकारेण करणीयः।
- (d) शक्तिं विना काव्यरचना सम्भवति न वा?
- (e) ‘न तु हेतवः’ इत्यस्य तात्पर्यं किम्?
- (f) मम्मटोक्तं काव्यकारणद्वयं लिख्यताम्।

Section – C

(Marks : 20)

6. अधोलिखितयोः यथच्छमेकस्य उत्तरं देयम्। 12×1
- (a) मम्मटनिरूपितं काव्यभेदमाश्रित्य नातिदीर्घः प्रबन्धः लिख्यताम्।
- (b) “इदमुत्तममतिशयिनि व्यङ्ग्ये” – अत्रोल्लिखितः काव्य-भेदः सोदाहरणमालोच्यताम्।
7. अधोलिखितेषु द्वयोः टीका कार्या। 4×2
- (a) गुणीभूतव्यङ्ग्यकाव्यम्।
- (b) अर्थचित्रकाव्यम्।
- (c) शब्दचित्रकाव्यम्।